

De Leesrace: leesbevordering in een hogere versnelling

1. Inleiding

De Leesrace is een leesbevorderingsproject dat zich in de eerste plaats richt op leerlingen van de 1ste graad van het secundair onderwijs (A-stroom). Met het project wil Stichting Lezen het leesplezier van de leerlingen aanwakkeren en hen kennis laten maken met het ruime boekenaanbod.

2. Leesbevordering voor 12- tot 14-jarigen: hoe doe je dat?

Vanaf hun twaalfde vertonen veel jonge lezers afhaakgedrag als het gaat om lezen. Toch is het belangrijk om ook die traditioneel ‘moeilijke doelgroep’ te blijven verleiden tot lezen. Bij het opzetten van een project dat hen aanspreekt, ging Stichting Lezen uit van een aantal karakteristieke kenmerken van deze leeftijdsgroep. Zo wordt de invloed van vrienden op die leeftijd steeds groter, terwijl de invloed van ouders en leerkrachten afneemt. Het is daarom verstandig om in te spelen op het groepsgevoel van de leerlingen en om een wedstrijdelement te introduceren. Jongeren staan bovendien open voor cultuur als het aangebracht wordt door de school, maar de aanpak mag niet schools zijn.

In de leerplannen van de eerste graad wordt vooral aandacht besteed aan ‘leesplezier’: de leerlingen moeten graag lezen, want graag lezen leidt ook tot beter lezen. Hiermee rekening houdend, in combinatie met de hoger genoemde kenmerken, ontwikkelde Stichting Lezen een project op maat: de Leesrace. Ze trachtte daarbij ook tegemoet te komen aan de wensen van de leerkrachten: een flexibel project dat gemakkelijk te integreren is in de lessen.

3. Leesracen is eenvoudig

In september 2012 lanceerde Stichting Lezen de eerste editie van dit nieuwe leesbevorderingsproject. Het concept van De Leesrace is heel eenvoudig: een leerkracht daagt zijn/haar klas uit om een aantal opdrachten rond boeken en lezen uit te voeren bin-

nen een afgesproken tijd. Als de klas alle opdrachten voor de deadline voltooit, moet de leerkracht een tegenprestatie doen.

3.1 De opdrachten

Op www.deleesrace.be vind je een lijst van meer dan 50 opdrachten die variëren wat betreft duur, moeilijkheidsgraad en inhoud. De leerkracht selecteert de opdrachten die de leerlingen moeten uitvoeren of voegt zelf opdrachten toe. Het aantal opdrachten is vrij te bepalen. De lijst vormt een uitgebreide bron van inspiratie voor elke leerkracht die op een speelse manier met boeken wil werken.

De opdrachten variëren sterk: van korte en krachtige opdrachten (zoals bijvoorbeeld een spelletje pictionary met boektitels) tot uitgebreidere opdrachten (bijvoorbeeld: het organiseren van een voorleesmarathon). De tijd die de leerlingen moeten investeren in een opdracht wordt weergegeven door het aantal sterren (van 1 tot 5). Door grotere opdrachten af te wisselen met kleinere, hou je de vaart in De Leesrace.

Elke opdracht is ook voorzien van één of meerdere labels die meer vertellen over de aard van de opdracht. Voeren leerlingen de opdracht vooral tijdens de les uit? Moeten ze voor de opdracht het internet gebruiken? Is een bezoek aan de bibliotheek nodig? ... De labels maken het bovendien mogelijk om gericht te zoeken in de opdrachtenlijst.

3.2 De tegenprestatie

De tegenprestatie is helemaal vrij in te vullen. De leerkracht kan zelf een tegenprestatie voorstellen of samen met de klas beslissen. De tegenprestatie moet de leerlingen wel voldoende prikkelen: ze moeten gemotiveerd zijn om de hele Leesrace af te werken. De leerkracht kan de tegenprestatie zelf uitvoeren of iemand anders inschakelen. Misschien wil een bekende auteur wel op bezoek komen? Of wil de directeur een act doen op het schoolfeest? Op de site worden de leukste tegenprestaties van andere leerkrachten verzameld.

3.3 Allemaal winnaars

Elke klas die De Leesrace uitrijdt, wint een tegenprestatie van de leerkracht. Bovendien maakt elke klas ook kans op de enige echte Leesrace-trofee of op één van de boekenpakketten. Om kans te maken op een prijs, moet de race afgerond zijn op 2 mei 2014.

4. De troeven van De Leesrace

4.1 Flexibel

De Leesrace is een erg flexibel project. De leerkracht kan heel wat factoren zelf bepalen:

- *De duur van De Leesrace*
De leerkracht kan één themaweek organiseren op een moment naar keuze of de race een heel schooljaar laten lopen.
- *Het aantal opdrachten dat de klas uitvoert*
De leerkracht bepaalt hoeveel opdrachten voltooid moeten zijn om De Leesrace te doen slagen.
- *De inhoud van de opdrachten*
De leerkracht kan één of meerdere opdrachten selecteren uit de database, maar kan ook zelf opdrachten toevoegen. Op die manier kan een leerkracht taken die hij al gepland had, onderbrengen in De Leesrace.
- *De keuze van de boeken*
De Leesrace werkt niet met een vaste boekenlijst. De leerkracht kan dus zelf bepalen welke boeken hij kiest. De Boekenzoeker (www.boekenzoeker.org) biedt hulp bij de selectie.
- *Het aantal klassen dat deelneemt*
De leerkracht kan met één klas deelnemen of kan de hele school mobiliseren om tegen elkaar te strijden. De Leesrace richt zich in de eerste plaats tot leerlingen van de 1ste graad van het secundair onderwijs (A-stroom). Uiteraard is het concept ook gemakkelijk over te nemen voor de B-stroom of voor een andere graad.

4.2 Enthousiasmerend

‘Leesplezier’ is het codewoord in de eindtermen voor de eerste graad. De Leesrace wil leerlingen (opnieuw) enthousiast maken over boeken en hen het plezier van lezen laten (her)ontdekken. De uiteenlopende opdrachten hebben als doel om de leerlingen kennis te laten maken met het rijke boekenaanbod en hen op een creatieve, speelse manier met de boeken aan de slag te laten gaan. Door meer klassieke opdrachten af te wisselen met frisse opdrachten rond boeken, blijft De Leesrace boeiend en stimulerend.

4.3 Educatief

Op www.deleesrace.be kan iedereen de gratis handleiding voor leerkrachten downloaden. Naast de gedetailleerde uitwerking van de opdrachten, is ook telkens een verwijzing naar de eindtermen opgenomen. De Leesrace kan dus perfect geïntegreerd wor-

den in de jaarplanning en de lessen. De leerplannen kunnen ook gewoon gevolgd worden.

4.4 Interactief

Op de site kan elke leerkracht zich snel en gemakkelijk registreren. Op die manier heeft hij toegang tot alle informatie over het project en kan hij de tussenstand van al zijn deelnemende klassen bijhouden. Leerlingen kunnen eveneens inloggen en aangeven welke opdracht ze voltooid hebben. Ze kunnen er bovendien commentaren, filmpjes en foto's achterlaten. Op de blog worden de leukste filmpjes en foto's getoond. De Leesrace heeft ook een levendige *Facebook*-pagina: hier lees je de laatste informatie en posten andere leerkrachten reacties en foto's.

5. De Boekenzoeker als basis

De Leesrace werkt niet met een vaste boekenlijst. Bij sommige opdrachten worden wel concrete boekentips gegeven. Het leesplezier aanwakkeren, doe je echter met het juiste boek voor elke leerling. En hun interesses variëren vaak sterk. Misschien houdt de ene leerling van waargebeurde verhalen en de andere van *fantasy*? De online zoekmachine www.boekenzoeker.org loodst je op een eenvoudige manier door het grote aanbod. Leerlingen kunnen zelf boeken zoeken op basis van hun interesses of de leerkracht gaat voor hen op zoek. Op die manier wordt boeken kiezen erg gemakkelijk.

6. Ervaringen

In het eerste jaar namen ruim 4000 leerlingen deel aan De Leesrace. Na afloop van het project hield Stichting Lezen een bevraging bij de deelnemende leerkrachten. De ervaringen waren positief. Leerkracht Rina Penasse van Regina Mundi (Genk) deed mee en is overtuigd: "Ik geef les in een school met veel taalzwakke leerlingen en wil hen dolgraag leesplezier laten ervaren. Het is misschien voorbarig, maar ik durf te zeggen dat ik nu al resultaat zie: het is opmerkelijk hoe hun schrijfvaardigheid verbetert. De directie merkt dat ook op. Maar het allerbelangrijkste: de leerlingen zijn super gemotiveerd en grijpen sneller naar een boek".

7. Praktisch

- Inschrijven voor De Leesrace kan het hele schooljaar door op www.deleesrace.be.
- Promotiematerialen zijn gratis te bestellen via <http://bestellen.stichtinglezen.be/>.

6. Literatuur

Referenties

Devos, F. (2007). *XS: over kinderen, cultuur en communicatie*. Brussel: Cultuurnet.